

oldását. Esetenkénti tévedéseik főleg adattáiraik hézagos voltából következnek. Tanulmányuk megjelenése óta azonban új tájszótárak és helynévgyűjtemények láttak napvilágot, amelyek birtokában -- úgy gondolom -- megnyugtatóan sikerült megoldani az idevágó legfontosabb kérdéseket.

JUHÁSZ DEZSŐ

SZOKATLAN ALAKI SZERKEZETŰ HELYNEVEK

1. A tulajdonnevek alaki tipológiája számon tartja a nem egyes számú, nem alanyeseti alakú, nem főnévi eredetű vagy egyéb alakszerkezeti különlegességeket mutató neveket /vö. A. Gardiner, *The Theory of Proper Names*. Oxford 1954. 23., A. Bach: *Deutsche Namenkunde*. Heidelberg 1953--1954. II/1: 67, 75, 109; J. Soltész K., *A tulajdonnév funkciója és jelentése*. Bp. 1979. 11--16/. Nem sokat tudunk azonban arról, hogy az ilyen nevek kuriózumok-e vagy szerves részei egy-egy nyelv névrendszerének. A hazánkban készülő megyei földrajzinév-gyűjtemények bőséges mikrotoponímiai anyagot szolgáltatnak e kérdés vizsgálatához. A „Tolna megye földrajzi nevei” /TMFN./ és a „Baranya megye földrajzi nevei” /BMFN./ c. köteteket tanulmányoztam át. Emlékeztetőül: Tolna megyében 108, Baranyában 320 település helynévanyaga van feldolgozva.

Cikkemben az idézett adatok után a kötetekben használt kódszámok helyett a település nevét adom meg, a Tolna megyeiekét T. betűjelzéssel -- a Baranya megyeiek többségben lévén nem szorulnak megkülönböztetésre. Az írásbeli /kataszteri, ill. a Pesty-féle gyűjtésből származó/ helyneveket a kötetekből ismert eljárással [] közé teszem.

2. A t ö b b e s s z á m ú helynevek -- a mikrotoponímiában főleg -földek, -kertek, -rétek, -szőlők utótagúak -- olyan nagy számúak, hogy nem tarthatjuk őket különlegességeknek. Figyelmet akkor érdemelnek, amikor a többes számú jelleg elhomályosodik. Szövegben a számbeli egyeztetés hiánya mutat

erre /pl. „az Egyesült Államok indítványt tett“/; minthogy anyagomban szövegpéldák nincsenek, ennek a jelenségnek a vizsgálatára nem térek ki. De magán a névanyagon belül is tetten érhető a többes szám elhomályosodása. Néhány esetben a többes számú alak földrajzi köznév jelzőjeként szerepel, pl. Kápolnák-dűlő /Madocsa, T./, Sóhajok-híd /Tamási, T./, Vermek sor /Dunaföldvár, T./, Szénák-erdő, Szénák-mező /Ág/, Meggyfák-tető /Karácodfa/, Vizek-dűlő /Nagypeterd/. A magyar nyelvtani rendszerben ez a szerkesztésmód szokatlan; a többes alakú determinánst inkább birtokos jelzőként használjuk /vö. Budapest: Hősök tere, Mártírok útja/. Az említett Sóhajok-híd mellett Tolnában is van Sóhajok hídja /Mucsi, Medina, Öcsény/; a dunaföldvári Vermek sor hivatalos névváltozata Vermek sora.

Gyakoribb és feltűnőbb a többes számú alakok -i képzős származéka. A nyelvмűvelők gyakran találkozhatnak azzal a kérdéssel, helyes-e a Fülöp-szigeteki képzésmód. Nos, ezt a melléknévtípust Tolna és Baranya megye 78 helynevében találtam meg /lehet, hogy több is van: a névmutatók nem teljesek/, pl. Bürüki-tábla /Kocsola, T./, Gödröki út /Madocsa, T./, [Dorogi szőlőki dűlő] /Ozora, T./, [Hegyei pusztai] /Dunaszentgyörgy, T./, Csiszároki-árok /Boda/, Gólyásfáki-kút /Vajszló/, Füzéri-dobogó /Drávaiványi/, Likaki-gödör /Magyaregregy/, Szigetöki-legellő /Kémes/ stb. A -kerteki, -szőlőki, -fáki, -földeki névelem több névben is előfordul. A 78 név közül 60 szóbeli; 8-ra több adat is van /pl. a Szőlőki-dűlő-re Baranyában 7/.

3. A h a t á r o z ó i a l a k ú helynevek a magyarban ragosak vagy névutósak. /A szláv, germán, román nyelvekben mindkét típusnak a prepozíciós szerkezet felel meg, amelyre számos példát találhatunk akár a BMFN. névmutatójában /pl. szerb-horvát Na, Nad 26, Pod 52, német An, Am 11, Bei, Beim 38, latin In 14/. Legtöbbször, 53 helynévben a -nál/-nél rag fordul elő, pl. Buborkás meggyfájánál /Sióagárd, T./, Fenyvesnél /Kakasd, T./, A tőtősi erdőnél /Lippó/, Csárdánál /Kékesd/, Kozári útnál /Nagyhajmás/, ezen belül leggyakoribb a határnál névelem, Baranyában pl. [Bezedeki], Hidori, Kémendi és még 8 határnál /Lippó, Hárságy stb./. Az 53 -nál/-nél ragos helynév

közül 30 csak írásbeli névként ismert. A -ra/-re ragot Tolna megye 18, Baranya 1 írásbeli helynevében találtam meg. Ezek közül 7 útra utótagú: [Lőrinczi], [Pálfai], [Szakályi] stb. [Útra] /Simontornya, Regöly stb., T./ A többi határozórag csak szórványosan kerül elő: Ugba /Belvárdgyula/, Az ólban /Szalánta/, A határon /uo., + még [Nánai], [Marázai], [Markóci], [Virágosi határon] Alsónyék, T., ill. Kékesd, Drávakeresztúr, Virlány/, [Ivánbattyánról], [Kis/jakabfaluról] /Kisbudmér/. A -hoz/-hez/-höz rag hagyományosan /német mintájú/ vendéglőnevekben tűnik fel: Ezeréves gesztenyefához /Pécs/, A „Szegény emberhez” /Véménd/. Mohácson Letnikhöz /= Letnighez/ néven emlegetnek egy ma már beépített területet az egykori Letnig-sörgyár közelében volt, feltöltött tavak helyén /vö. BMFN. 2: 423/.

A szigetvári Papcseriba helynév még világosan tagolódik morfémái szerint, de a veláris hangalakú rag egyrészt az összetétel elhomályosulását mutatja, másrészt maga is beleolvadt, adaptálódott a névtestbe: továbbragozható, mint a Kotoriba, Malomba /vö. Szabó T. Attila, MNYj. VII. [1961.], 3/: lba! Reuter Camillo /MNY. LXI [1965.], 348--349/ Baranyából az ugyanilyen szerkezetű Ájba és Baraba neveket idézi; az utóbbi a BMFN.-ben még megvan mint a pécsi hőerőmű területének neve /1: 768; hangalakja miatt azonban kétséges az ide tartozása, hiszen „Barába” kellene hogy legyen; a szomszédos terület neve Bara, lba/, de az Ájba nevet nem találtam meg Véménd adat-tárában. Talán adaptációs alak a drávafoki Szeredre /raggal: lbe/, a mattyi Muzsra /lra/, a magyarszéki Égödre is.

Jóval több a n é v u t ó s a l a k ú helynév; alatt névutóval 53, pl. Kertek alatt /Várong, T., Mözs, T., Németi, Máriakéménd, [Pécsvárad], [Szava]/, felett ~ fölött-tel /ebből 19 Falu fölött/, mellett-tel 33, pl. Zátony mellett /Decs, T.; az adatok többsége írásbeli név/. 10-nél több adatot találtam az alul, fölül, között és túl névutóra, pl. Kődökön alú, Kődökön fölű /Báta, T.; anekdota is fűződik hozzá: „A birtokrendezés alkalmával a tulajdonviszonyok tisztázására egy asszonynak fölteszi a kérdést a földhivatal képviselője,

hogy melyik dűlőben van a saját földje, és melyikben az uráé. Az asszony így válaszolt: Ami Kődökön fölül van, az az enyim, ami Kődökön alul, az meg közös az urammá." /TMFN. 520/, [Két kőkereszt között] /Siklós/, Túl a Lögön: Lögön túl /Homorúd/. A túl előfordul ragtalan alapszó előtt is: Túl a Duna /Őcsény, T./, Túl a köröszt /Szellő/ és vannak variánsai: Országúton túlra /Szemely/, Vasúton túlfelül /Pécs-Vasas/.

A következő példák a névutók 2--10 előfordulását képviselik: Uton belü /Váznok/, Borbáláék előtt /Kékesd/, Nagy-bozót mögött /Szakadát, T./, [Dózsa körül] /Bisse/, Állomás felé /Kémes/. 1--1 adatot találtam az alábbiakra: [Töltésen kívül] /Hirics/, Bólyi út mentén /Szederkény/, [Potoli után] /Fürged, T./, [Kőmalom alá] /Kővágószőlős/ és egy paradox név: Név nélkül /Velény/. Az [Egerszeg felül] /Sásd/ névutójáról nehéz eldönteni, hogy felől, fölül vagy /vmin/ felül-e. Az alul és felül névutó /akárcsak a túl/ ragtalan alapszóval is előfordul a helynevekben /pl. [Kereszt-megye alul], [Kereszt-megye fölül]: [Kereszt-megye fölött] Nagypall/, az ablativusi határozók pedig igen ritkának tűnnek.

Adaptálódott az által névutó a ragozható Utonátó helynévben /Romonya/. Közel áll a névutós szerkezethez ez a szórványos írásbeli névtípus: [Lögtől keletre] /Homorúd/, [Pécsi úttól keletre], [Pécsi úttól nyugatra] /Kökény/, [Majortól északra] /Keszű/. Ugyancsak az írásbeli nevek között találunk ilyen pontosító, illetve poláris helymegjelöléseket: [Kisnyárádi út mellett - szőlők felett] /Erdősmárok/, [Árkok közt zsidó rétig], [Árkok közt kölesföldig], [Árkok közt Malom árokig] /Bicsérd/, [Birkahídtól Versáki sarokig] /Piskó/, [Falutul Sáski Töltésig] /Váznok/. Van egy szóbeli "-tól -ig" nevünk is: Völgytől-völgyig /Szajk/. Egyedülálló ez a különös névpár: Kosztónál föl és Dónernél föl /Lippó/.

4. A n e m f ő n é v i eredetű tulajdonnevek prototípusának minden bizonnyal a melléknévből keletkezett vezetékneveket tarthatjuk /Kiss, Balogh, Mezei stb./, amelyek tulajdonképpen a személynevek jelzői. A mikrotoponímiában is igen sok a melléknév, amely mellől elmaradt a vele jelzett szó, pl.

föld, rét, mező, csárda: Bérce /Kisharsány/, Vékonyhódi /Kisdobsza/, Fősző-kajjai /Sellye/, [Erőltetett] /Somogyhárság/, [Széjjelszört] /Ellend/, [Hatcsőcsű] /Tolna, T./ stb. A melléknévi -- főként -i képzős -- helynevek többsége írásbeli név; mint a „Somogy megye földrajzi nevei” c. kötet szerkesztői figyelmeztetnek rá: „A Pesty-féle gyűjtésekben nem könnyű eldönteni, hogy a csoportosító szót /domb, hegy, dűlő, szántó stb./ mely nevekhez kell, illetőleg lehet hozzátenni, hogy megkapjuk az akkor járatos névalakot” /i.m. 9/. A TMFN. bevezetőjében ehhez még hozzáfűzik: „A nevek szerkezetének bizonytalansága a Pesty-féle gyűjtésben valószínűleg a gyűjtési utasítások ki nem elégítő voltából származik. [...] szinte a kérdőív kitöltőjétől függött, milyen szerkezetben írta le a neveket: ahogy használták, vezérszókkal /dűlő, legelő stb./ vagy vezérszó nélkül, sok esetben szemléltetést csonkán” /i. m. 10--11/. A kötetekben található melléknévi szófajú, P. jelzetű nevek jó része tehát valószínűleg csak látszólag melléknévi; a valóságos használatban jelzős főnév lehetett.

Egyéb szófajú szavakból csak kivételesen jöttek létre helynevek. Számnévi eredetűek: Első /Várdomb, T., [Medina], T./, Második /Szedres, T./, Nyolcad /Tésenfa/; a kölkedi Dunagát Jugoszláviával határos pontjának Nulla-kilométerkő vagy Nulla a neve, innen mérik a gát hosszát /mint a budai Lánchídfőnél álló Nulla-kilométerkőtől az országúti távolságokat/. A számnévi jelzők: Első, Második, Harmadik stb., akárcsak az Egyes, Kettes, Hármas stb. származékok jelzői használata természetesen nem tekinthető különlegességnek.

Határozószók /vagy névutók/: Alá /Kistamási, [Somogyapáti]/, Átal ~ Átó /Drávacsepely, Drávapalkonya/, vezérszóval: Átó-dűlő /Pécs-Vasas/, Innen utca /Komló/. A kataszteri Kis Bezzeg már feledésbe merült a Tolna megyei Nagydorogon. Igék, igealakok -- illetve valószínűleg csak igealaknak látszó népetimológiák: Turkál /Ibafa; „régie eredetű, alig használják”, BMFN. 1: 396/, Köprütek, Ásó-Köprütek, Fősző-Köprütek /Nagyharsány; Pesty szerint „sovány föld, melyből -- mint tejből a vaját szokták -- a kövérséget kiköprüték”, i. m. 2: 796/, Marad-vögy /Mozsgó; „ez

a terület megmaradt az uradalomnak, ezért nevezte így el a néphumor", i. m. l: 406/, Kiván-tó /Marócsa - Bogdása/, Kong-erdő, Kong-erdő-tető: Fenyős-kong-erdő /Szászvár/, [Hittek-kut] /Vokány/. E szórványos nevek mellett egyetlen látszólagos kivétel a Bánom, amely önálló névként, összetételi tagként /Bánom-hegy, -horgos, -oldal, -szőlő, -tető, -völgy, Borju-Bánom/ és továbbképezve /Bánomi, Bánomka/ a két megye több településén előfordul /Tolnában: Dunaföldvár, Máza, Kölesd, Regöly, [Németkér]; Baranyában: Felsőegerszeg, Pécs, Kaposszekcső/, sőt országosan gyakori, és a lakosság mindenütt a bán ige alakjának fogja fel, valaminek a megbánásával értelmezi /vö. Inczeffi Géza, NytudÉrt. 22. sz. 13, MNy. LX, 85/. Szabó Dénes azonban „A régi birtokjog egy emléke helyneveinkben” c. előadásában /Névtudományi előadások. MNyTK. 70. sz. 111--116./ a középkori latin banum ~ bannum birtokjogi műszóból származtatja; etimológiája mellett az egyik meggyőző érv éppen e névelem széles elterjedtsége.

Állítmányi névszóból ered Tolna megyében a kakasdi Muszáj kovácműhely és a paksi Szerbusz sarok tréfás neve. Szószervezetekből, mondatokból is alakultak nevek. A bányászok Jószerencsét köszönését Pécsett utca, italbolt, vendéglő, filmszínház és a külterületen forrás elnevezésére használták fel; egy másik bányásztelepülésen, a Tolna megyei Mázán Jószerencsét kultúrház van. Tevelen /T./ az Istensegítség /dűlő/ egy segítő szent, Sebestyén szobráról kapta a nevét; nincs köze az ugyanilyen nevű bukovinai székely faluhoz. A többi mondatnév többé-kevésbé tréfás hangulatú: [Kigondolta] /Cserkút/, Lóhugyoz /Bűrös/, Havóna /Nagydobsza; Ujireg, T., Nagykőnyi, T./ Tolna megyében még Fogdmeg utca /Kéty, Bonyhádvarasd/, Térjmeg utca /Tolna/, Setovább utca /Pincehely/, Liszt nincs utca /Kajdacs/, Nincsliszt utca /Nagydorog/, Jőjjel-hegy /Kurd/, Vesdlegatya /Tolna/. Tolna községben és Bonyhádon ennél még illetlenebb mondatnevek is élnek, vö. TMFN. 433 /94/17/, 435 /94/48/, 360 /77/392/.

5. A magyar névrendszerben szokatlanok az olyan h a t á r o z ó s s z e r k e z e t ű helynevek, mint a más nyelvekből ismert Baden bei Wien, Ustí nad Labem, Chalons-sur-Marne, Stoke-on-Trent stb. A mikrotoponímiában azonban szép számmal akadnak ilyenek, főleg írásbeli nevek: [Gyümölcsös, Szilvás, völgyben] /Bükkösd/, [Tó sertéstelepen] /Hirics/, Kubik a Bakó-rámpánál /Mohács/, [Út a malomba] /Töttös/, [Csapás az erdőre] /Tengeri/, Töttés-le-Góghához /Tolna, T./, Farkas-hát-nyugatról /Nagyszékely, T./, [Kertek falu alatt] /Mágocs/, [Fenyős a bányák fölött] /Pécs/, [Legelő az Urbéri földek és Peke rét között] /Szederkény/, [Borzas Gyánti út mellett] /Ozora, T./, Orbó Dáron főjű /Sárpilis, T./, [Út Fazekasboda felé] /Nagypall/, [Sarok Jánosi felől] /Komló/ stb. Még szokatlanabbak azok, amelyekben a határozó elöl áll, pl. [Kakasdombon kis tábla] /Liget/, [Bátaszéki határnál hosszú dűlő] /Alsónyék, T./, [Erdőbe út] /Töttös/, [Uradalmi földből rész] /Tekeres/, [Falu alatt vízfolyás] /Bóly/, [Falu fölül Rét] /Bogdása/, Doktor felé utca /Véménd/, [Kert megé rét] /Kisdobsza/.

Népes alcsoportot alkotnak a határozós szerkezetűeken belül azok a nevek, amelyeknek vezérszava melléknévi igenév /többnyire dűlő/, s ehhez az ige bővítménye csatlakozik, rendszerint -ra/-re raggal: Fölső-rétre dűlő /Udvari, T./ Gyöpre-dűlő /Diósberény, T./, Kajsza-bokrára-dűlő /Királyegyháza/ stb. a két megyében összesen 125 ilyen nevet számoltam össze /ezek között számos x-i határra és x-i útra dűlő/; többségük csak írásbeli név. A dűlő bővítménye némely esetben más ragot, ill. névutót mutató: [Kesztőcz hegy oldalon dűlő] /Alsónyék, T./ Kéméendi útnál-dűlő /Szederkény/, [Keresztbe dűlő] /Iregszemcse, T./, [Zóki alá dűlő] /Bicsérd/, Utonátó-dűllő /Romonya/. A dűlő-n kívül néhány más melléknévi igenév is előfordul -ra/-re ragos határozóval: Gátra bedűllő /Pereked/, Töttésre-nyulló /Zaláta; + még 8 nyúló/, Uzdi útra fekvő /Nagyszékely, T./, Pécsre járó /Aranyosgadány; + még 4 járó/, [Tamási útra átaljáró] /Ozora, T./.

6. Nemcsak a magyar névrendszer, hanem a magyar nyelvtani rendszer szempontjából is rendhagyók az olyan jelzős szerkezetek, amelyekben a jelző a jelzett szó után áll. A laikus beszélő leginkább a Kőbánya-alsó, Érd-felső vasútállomás-neveket ismeri; ezek úgy is felfoghatók, hogy az alsó/felső az odaértett állomás jelzője. Nem ilyen a bükkösi Kőbánya-alsó: ez voltaképpen 'Alsó-Kőbánya'; hogy miért cserélődött meg a jelző és a jelzett szó szokásos sorrendje, az még további vizsgálatot kíván. A hátrahagyott jelzők közül leggyakoribb, egyenként több mint 30 az alsó és a felső, többnyire korrelációban, pl. Székes-asó/főso /Kajdacs, T./, Horpács-asó/főso /Szebény/, Gilvánfán Cserdi-alsó és Cserdi-főso mellett Cserdi-közép is van. 20--20-hoz közelít a keleti és nyugati, pl. Gyöpfőd-keleti/nyugati /Tamási, T./, Kis-erdő keleti/nyugati /Regenye/; Töttösön van Mikes keleti, Mikes nyugati és Mikes déli. Az égtájakat egy-két esetben hátrahagyott főnévi jelzők jelöli: [Homok-alja kelet/nyugat] /Pálfa, T./, [Nosztány-pusztá észak/dél] /Nak, T.; vö. még az előző pontban említett Farkas-hát-nyugatról formával./ Néhány adat van a belső-re és a külső-re: Oláh-völgyi belső/külső /Dunaföldvár/, [Mulyak belső] /Bikal/, Szabás külső /Szágy/, egy-kettő az innenső/túlsó és a bal/jobb korrelációra: Belső-réti-ut innenső/túlsó /Dunaszekcső/, Dorogi-bal/jobb /Tengelic, T./, A varsádi /T./ Rozs-hegy jobb párja a határozós szerkezetű Rozs-völgy balra.

Ezeknél több a hátrahagyott sorszámnévi jelző, pl. Alsó-telek első/második/harmadik/negyedik /Gyöng, T./, Országuti első/második /Szigetvár-Hobol/ és az ugyanilyen szerepű tőszámnév, ill. a tőszámnév -s képzős származéka, pl. Irény-egy-kettő/három/négy /Simontornya, T./, Zsombék-egy/kettes /Pálfa, T./, Födőpupi egyes/kettes/hármas /Teklafalu/ stb.

7. Megemlíthetők még a kötőszóval kapcsolatos mellérendelő szerkezetű nevek, amilyenek más nyelvekben pl. Trinidad and Tobago, Koszovo i Metohija, Seine-et-Marne. A vizsgált anyagban a kataszteri nevek között vannak ilyenek: [Kis kut és szabad föld]

/Dombóvár, T./, [Csihar és fűzfás] /Regöly, T./, [Tó-erdő és Monyorósdí kút] /Pécsvárad/, de még furcsábbak is, pl. [Akol és Mazsola] /Dunaföldvár, T./, [Ecséta és szélesgörönd] /Bogyiszló, T./, [Borék és Pernyávor] /Nagyhajmás/, [Páznaháza és Szartas] /Matty/, [Erdő bába és ispántemetés] /Pécsvárad/. Nem csoda, hogy ezek a szóbeli használatban nem élnek.

8. Az ismertetett helynévtípusok területi megoszlása nem egyenletes: feltűnő sűrűsödési pontokat mutat. A többes számú szóalakok -i képzős származékainak 78 adatából 19 a Tolna megyei Kocsolán található: Ágosoki, Ágosoki-kút, -rét, Cserfáki-dűlő, Alsó-kerteki-rét, Keleti-kerteki, Nyugoti-kerteki, Méheseki-árok, -halastavak, -rét stb. A szomszédos községek közül csak Szakcsen van Halmoki /Kocsolán vele határos a Halmoki-keleti, Halmoki-nyugoti és Halmoki-rét/, Nagykönyiben, Gyulajon és Dalmandon pedig egy ilyen név sincs. Kakasdon /T./ 9 felett névutós helynév van: Temető felett, Kecskés felett, Szép-tölgyes felett, Hostelok felett stb. Határozós szerkezetű helynevek hemzsegnek a Baranya megyei Kőkény K/8 jelzetű /1858/863/867/ kataszteri térképén: [Közös legelő a szőlők felett északra], [Uradalmi szántó a szelistyei rét fölött], [Kert a béreslak átellenében], [Csapás a béres laktól a keszüi határig marhahajtó út] stb., összesen 28. A szomszédos községben /Keszű, Szilvás, Szalánta, Pogány/ nincsenek ilyen nevek. A hátratett belső/külső Dunaföldvárra, a hátratett bal/jobb, ill. balra/jobbra Varsádra /T./ jellemző: az idézeteken kívül van Döglött-kúti belső/külső, Telek belső, [Vadasi belső/külső], [Felső Oláh völgyi külső és belső] Dunaföldváron, Kukorica-völgy bal/jobb [Kukuzutzgraben balra/jobbra], Tamási út balra, [Nánai hát balra/jobbra] Varsádon.

Mi lehet az oka ennek az egyenetlen szóródásnak? Lehetnek-e szomszédos települések névadási szokásaiban olyan eltérések, hogy az egyikben csoportosan figyelhető meg valamely névtípus, amely a másokban teljesen hiányzik? Van erre példa más névfajta esetében is: Ürdög Ferenc göcsej-hetési személynévgyűjtésében a Pistika típusú vegyes hangrendű becézésre csak a szlovéniai Dobronak községben található több adat

/Pistika, Cilika, Terika, vö. Ürdög Ferenc, Személynévvizsgálatok Göcsej és Hetés területén. Bp. 1973. 467--469/, a János név Csani becézőjét csak Pusztamagyaródon, az Erzsébet név Örzi becézőjét csak Tófejen viseli több személy /i. m. 93, 435, 363; bár a szerző úgy találta, hogy a becézőnevek földrajzi megoszlásában nincsenek lényeges eltérések, vö. i. m. 105/. A helynévadásnak azonban nem ugyanazok a mozgatói, mint a személynévadásnak. Számolni lehet esetleg a hivatalos összeírások hatásával. Elképzelhető pl., hogy a kökényi határozós szerkezetű helyneveket a kataszteri térkép készítője formálta ilyenné, akinek működése nem terjedt ki a szomszédos falvakra. Az ilyesfajta névalkotási különlegességek azután megragadhattak a falu lakosságának élő névhasználatában, és befolyásolhatták a további névadást.

J. SOLTÉSZ KATALIN